

АГЕНЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО РАЗВИТИЕ

Проект: BGENERGY-1.001-0001 "Проучване за осъществимост използването на хидроенергийния потенциал в съществуващите системи за водоснабдяване и за повишаване на потенциала на съществуващи малки водноелектрически централи във водоснабдителните системи"

Финансиран по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност и енергийна сигурност“ в рамките на Финансовия механизъм на европейското икономическо пространство 2014-2021.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Представяне на резултатите от направените анализи и идентифицирания потенциал за реализация на проекти

Людмил Костадинов
Главен експерт

Дейност 11: Подготовка на курсове за експерти по хидроенергия по приложими ВЕИ технологии в сектора на ВиК

Май 2021 г.

Проект BGENERGY-1.001-0001 - обобщение

Проект BGENERGY-1.001-0001 - ДЕЙНОСТИ

01	Преглед на настоящата политика, правна и регулаторна рамка в сектора на хидроенергетиката		07
02	Преглед на съществуващите в МРРБ прединвестиционни проучвания на дружествата за водоснабдяване и канализация		08
03	Събиране на данни от ВиК дружествата в страната според идентифицирания контролен списък		09
04	Проучвателно посещение в Норвегия (виртуално)		10
05	Събиране на данни, включително от измервания на място		11
06	Обработка на събраните данни		12
	Анализи на събраните данни от установяването на факти, включително идентифициране на видове/размери на възможните проекти		07
	Изготвяне на доклад до програмния оператор с анализи за потенциала за използване на хидроенергията като ВИЕ в съществуващи схеми за водоснабдяване		08
	Превод на всички документи от проекта на английски и български език		09
	Информационна кампания за популяризиране на резултатите от проекта		10
	Подготовка на курсове за експерти по хидроенергия по приложими ВЕИ технологии в сектора на ВиК		11
	Външен одит на разходите		12
	Организация и управление на проекта		13

Дейност 5: Събиране на данни, включително от измервания на място

Изпълнител

Списък на 44 ВиК дружества за проучване

1

2

Проучване

на наличната информация за предварително идентифициране на подходящи места за изграждане на микро и малки ВЕЦ където да се извършат измервания на място

3

Измервания на място

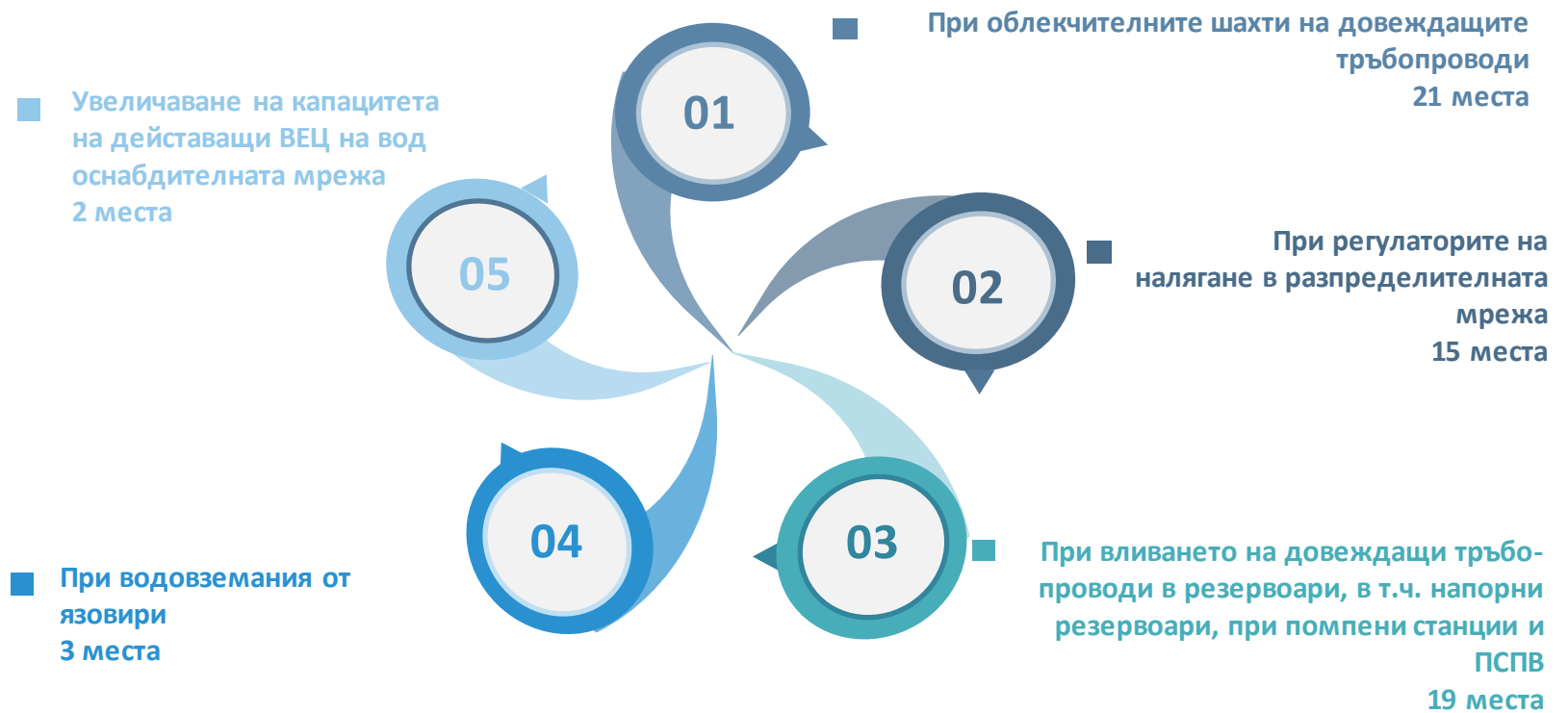
Данни за водосборен басейн, техническа информация за ВиК мрежа, идентификация местоположението на редуциращи клапани, и т.н.

Резултати

Основни изводи

Потенциалните места с хидроенергиен потенциал след извършени измервания в 60 места в страната се обединяват в няколко условни групи:

При облекчителните шахти на довеждащите тръбопроводи – 21 места

- ❑ Предимството в много от случаите е голямата разлика в налягането и възможността за реализиране на значителни мощности P [kW].
- ❑ Недостатъците са, че обикновено се намират в планински труднодостъпни терени, липсва добра инфраструктура, като понякога липса и електропреносна мрежа.

Пример: „В и К” ЕООД, ВС Стара Загора:

- Тръбопровод от НР $V=11000$ m³ до облекчителна шахта ОШ №1
- Диаметър $\phi 557$ mm стомана
- Разлика в налягането $\Delta P=7,1$ bar
- Водно количество $Q_{\max}=550$ [l/s]
- Възможност да се реализира ВЕЦ с максимална мощност $P=306$ kW

Заб: Недостатък в конкретният случай е, че облекчителната шахта ОШ №1 се намира в градския парк на гр. Стара Загора – парк „Аязмото“, с което затруднява разрешителния режим.

При регулаторите на налягане в разпределителната мрежа – 15 места

- ❑ Предимство е местоположението им – обикновено се намират в населените места има налична инфраструктура и електропреносна мрежа.
- ❑ Недостатък е сравнително малките мощности P [kW].

Пример: “В и К” ООД. гр. Кърджали:

- Напорен тръбопровод от НР ниска зона $V=13000$ m^3 до регулатор на налягане DN 800 ул. "Юмер Лютви"
- Диаметър $\phi 800$ mm стомана, предстои промяна и ще се замени с $\phi 630$ полиетилен
- Разлика в налягането $\Delta P=3,3$ bar
- Водно количество $Q_{max}=140$ [l/s]
- Възможност да се реализира ВЕЦ с максимална мощност $P=33$ kW

При вливането на довеждащи тръбопроводи в резервоари – 19 места

- ❑ Предимството е голямата разлика в налягането и възможността за реализиране на значителни мощности P [kW]. Има инфраструктура и електропреносна мрежа
- ❑ Недостатък е, че трябва да се реконструират тръбопроводи, което е значителна инвестиция.

Пример: "В и К" ЕООД, гр. Благоевград, Община Гоце Делчев:

- Довеждащ тръбопровод от Каптаж "Туфча" на река Туфча до воден резервоар ПСПВ Гоце Делчев
- Диаметър $\phi 530$ mm и $\phi 400$ стомана
- Разлика в налягането $\Delta P = 49,2$ bar
- Водно количество $Q_{\max} = 420$ [l/s]
- Възможност да се реализира ВЕЦ с максимална мощност $P = 1383$ kW

Заб: За да се постигне тази мощност е необходимо да се реконструират и заменят 9 км от трасето на тръбопровода с $\phi 500$ стомана.

При водоземания от язовири - 3 места

- ❑ Язовир "Ново Паничарево", Област Бургас
 - Разлика в налягането $\Delta P=1,77$ bar
 - Водно количество $Q=595$ [l/s]
 - Електропреносна мрежа <50 m, трансформаторен пост на 400 m

- ❑ Язовир "Ясна поляна", Област Бургас
 - Разлика в налягането $\Delta P=4,59$ bar
 - Водно количество $Q=584$ [l/s]
 - Налична електропреносна мрежа

- ❑ Язовир "Боровица", Област Кърджали
 - Разлика в налягането $\Delta P=2,3$ bar
 - Водно количество $Q=400$ [l/s]
 - Налична електропреносна мрежа

Възможности за увеличаване на капацитета на съществуващи ВЕЦ на водоснабдителната мрежа – 2 места

- ❑ „Кюстендилска вода” ЕООД, Област Кюстендил
- ❑ Съществуващата ВЕЦ с мощност $P=37 \text{ kW}$
 - Разлика в налягането $\Delta P=2,8 \text{ bar}$
 - Водно количество $Q=100-140 \text{ [l/s]}$
 - Възможно е да се реконструира ВЕЦ и да се увеличи мощността до $P=236 \text{ kW}$

Недостатъци:

При монтаж на нова турбина в съществуващата сграда ВЕЦ, ще е необходимо да се замени около 7,0 км от тръбопровод с нов $\phi 350$ полиетилен. Промяна на трасето на тръбопровода е необходима и от гледна точка на водоснабдяване за населението, защото тръбопроводите са етернитови и амортизирани. Извършват се многобройни ремонти и се заменя етернит с полиетилен или стомана което допълнително компрометира тръбопровода и се възпрепятства подаването на вода за населението.

Възможности за увеличаване на капацитета на действащи ВЕЦ на водоснабдителната мрежа – 2 места

- „В и К” ООД, Област Перник

- Съществуващата ВЕЦ „Студена“ с мощност $P=510 \text{ kW}$
 - Разлика в налягането $\Delta P=4,3 \text{ bar}$
 - Водно количество $Q=2000 \text{ [l/s]}$
 - Възможно е да се реконструира ВЕЦ и да се увеличи мощността до $P=712 \text{ kW}$

Заб: ВЕЦ "Студена" е оборудвана с 2 бр. турбини тип "Францис". Турбините са в експлоатация повече от 60 години и работят с много ниско КПД, нуждаят се от нови работни колела или нови турбини с висок КПД. Максималната мощност от двете турбини при 2,0 м³/с към настоящия момент е около 500-510 kW.

Обобщени изводи

- Водоснабдителната мрежа в България има технически потенциал за използване на хидроенергията.
- Проучените места в разработката, имат потенциал, но трябва да се отбележи, че тръбопроводите в много от случаите са амортизирани, често аварират и се нуждаят от реконструкция и замяна, което свързано със значителни инвестиции.

АУЕР

SEDA

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Проект: BGENERGY-1.001-0001 "Проучване за осъществимост използването на хидроенергийния потенциал в съществуващите системи за водоснабдяване и за повишаване на потенциала на съществуващи малки водоелектрически централи във водоснабдителните системи"
Финансиран по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност и енергийна сигурност“ в рамките на Финансовия механизъм на европейското икономическо пространство 2014-2021.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Людмил Костадинов

Тел: +359 2 915 40 30

E-mail: lkostadinov@seea.government.bg

Web: www.seea.government.bg